

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

Σάββατο Ἀθήνα, 8 Φεβρουαρίου 1920

ΑΡΙΘ. 670

ΣΤΟ ΧΟΡΟ

Διάλογος με τὴ ντάμα μου

—Σαμπάνια! θέλω νὰ μεθύσω σήμερα ἐδῶ περὰ.
Κοίτα τὸν κόσμο πὸν γελᾷ καὶ παίζει ὅλο χαρὰ
καὶ σὺ μονάχα, ντάμα μου, θλιμμένη νόχτα - μέρα
λόγια στὴν τρέλλα τοῦ χοροῦ μοῦ λές λυπητερά.

—Ἄκου, τὸ δῶλς ἡ μουσικὴ τονίζει οὐθυμικά...

—Σὰ στεναγμό.

—Τᾶνθι φιλοῦν στήθια ἀπολὰ πὺν γαίνε...

—Καὶ ξεψυχοῦν.

—Κερία χιλιάδες λάμπουν...

—Νεκρωιά.

—Ζευγάρια λέν' ἐρωτικά λογάκια...

—Ἀῖριο θὰ κλαίνε.

Σόπα! Σὲ κρύσταλλο βαθὺ κέρνα με καὶ κεράσου
καὶ πίνε νὰ μεθύσωμε καὶ οἱ δυὸ μας. Στὴν ὑγείᾳ σου!

Σ' ἓνα ἀρροσίνερο ξανθό, σὰ λουλουδιῶν ἀψίδα
φωτολουισμένη ἀπὸ τὰ κεριὰ σὲ βλέπω—ὦ εὐτυχία!—
νὰ μοῦ χαμογελάς καὶ σὺ σὰν εὐθυμὴ βασιλίδα,
ντάμα μου, ἀγώρισι ποντοῦ - ποντοῦ, Μελαχολία.

ΧΡ. ΕΣΠΕΡΑΣ

ΠΑΡΑΜΥΘΑΚΙ

Τὸ δ' ἐκείνου μου

..Μιά φορὰ καὶ ἓναν καιρὸ
κάποιο νέο ἀγόρι
ἀπὸ τόπο ἀλαργινὸ
ἔστειλε σὲ κόρη,
—Ἐνα ἀγόρι νιό, ξανθό—
δῶρο δαχτυλίδι,
ὄχι ἀσημι καὶ χρυσό
καὶ τρανὸ στολίδι.
Ἀπὸ τόπο ἀλαργινὸ,
κεῖ πὺν ἡ μάχη ὀργιάζει
στὸ λιοντύρι τὸ καφτό
καὶ στὸ κρύο τάγιαξ,
Στέλνει στὴ μελαχροινὴ
σκέτο δαχτυλίδι
χωρὶς πέτρα γαλανή
κι οὔτε ἄλλο στολίδι.
..Σίδερο ἦταν μοναχό,
σίδηρο ἀπ' τὸ κανόνι
πὺν στὸ θρονονερό του ἀχό
ἡ καρδιά : σφυρὶ στ' ἀμόνι.
..Τὸ φιλάει ἡ Κοπέλλα
καὶ στὸ δάχτυλο τὸ δάξει—
ὦ, καμάρι καὶ χαρὰ!
λές φαρὰει τοπαῖ!

Θάμα!—μέσα στὴν καρδιά
φλόγα φουντωμένη νοιώθει :
πνίξανε μὲ μιᾶς τὴ νιά
γιὰ τὸ ἀγόρι χίλιοι πόθοι.
Μιά τοιγγάνα μελαρή
φλόγα πήρε ἀπ' τὴν καρδιά του
τῶφμασε μὲ ξόρκια αὐτὴ
καὶ ἡ Κοπέλλα πὰ δικιά του.

Συνοψη

ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΟΡΦΑΝΑ

Στὸ διάλειμμα τὰ παιδιὰ στεκόντουσαν μαζεμένα
σὲ μικρὲς μικρὲς παρῆες. Ὁ μεγάλος γυμνὸς θάλα-
μος ἦτανε γιομάτος ἀπὸ γελοῦς, φλύαρες φωνές·
ὅμως κάπως συγκρατημένες. Καὶ τὸ γέλιο ἀκόμα, φο-
βισμένο ἔβγαине ἀπὸ τὰ στόματά τους. Οἱ φωνὲς δὲν
ἐπιτρέποντουσαν — αὐτὸ τὸ ἤξεραν ὅλες τους. Αὐτὸ
ἦταν ἐναντίο στὸν κανονισμό. Μποροῦσε νὰ θυμώσει
ἡ Ἀδερφή Κλάρα, καὶ τιωροῦσε σκληρά.

Ἡ Κατινούλα εἶχε τρυπώσει σὲ μιὰ γωνιά. Κοιτοῦ-
σε μὲ τὰ μεγάλα, φοβισμένα της μάτια, καρφωμένα
ἀπέναντί της. Ὅλα γύρω της ἦτανε νέα γι' αὐτήν,
καὶ τὰ εἶχε χαμένα. Ὁ μεγάλος ὁ θάλαμος, τὰ πολ-
λὰ κορίτσια! Ἀχ, Θεέ μου, νὰ ἐρχότανε τώρα ἡ μη-
τέρα — μὰ ἡ μητέρα ἦτανε τώρα πεθαμένη. Κρατοῦ-
σε στὸ χέρι της τὴν πρωινὴ φέτα πὺν τῆς εἶχαν δωσ-
μένη· ὅμως δὲν ἔτρωγε. Χοντρά, βαριά δάκρια στε-
κόντουσαν στὰ μάτια της.

«Εὖ», εἶπε μιὰ φωνὴ σὲ πλάι της, «γιατὶ κλαῖς;
θὰ εἶσαι καινούργια ἀκόμα, ἔ»;

Ἡ Κατινούλα δὲν ἀποκρινότανε. Ἄφινε μονάχα
νάκουστεῖ ἓνα μικρὸ ἀναφυλλητό.

«Καὶ ποτε ἦρθες» — Στὸ κορίτσι πὺν τὴν εἶχε πρω-
τοζυγώσει, εἶχανε προστεθεῖ κάμποσα ἄλλα. Τὴν κοι-
τούσαν μὲ περιέργεια : «Γιατὶ ἦρθες ἐδῶ» ρώτησε ἡ
μιὰ ἀπὸ δαῦτες. «Ἐχεις ἀκόμα πατέρα»;

«Ὁχι», ἀποκρίθηκε ἐκείνη μὲ σιγανὴ φωνή, πὺν
μόλις πὺν ἀκούστηκε.

«Πέθανε, δηλαδή, ἡ δὲν εἶχες ποτέ σου πατέρα»;
Τὸ παιδί κοίταξε μ' ὀρθάνοιχτα μάτια, δίχως νὰ
καταλαβαίνει, καὶ ὕστερα ψιθύρισε : «Πέθανε».

«Ἄ! καὶ σ' ἔφερε δῶ ἡ μητέρα σου ; Μὰ γιατί
εἶναι ἄρρωστη ;»

«Ὁχι» — καὶ τώρα τὴν πήραν τὰ δάκρια στὰ σω-
στά. καὶ ἔτρεχιν ποτάμι : «Κι αὐτὴ πέθανε».

«Εἶναι πολλὸς καιρὸς» ξαναρώτησε ἡ μεγαλύτερη.

Ἡ Κατινούλα δὲν ἀποκρίθηκε. Ὅλος ὁ πόνος, πὺν
πλημμυροῦσε τὴν μικρὴ της τὴν καρδιά, εἶχε ξεσπά-
σει μεμιᾶς. Ἐνα ἄγριο κλάμα τάραζε τὸ μικρὸ της,
τὸ μαλαμένο κορμί. Τὰ κορίτσια στεκόντουσαν σὰ χα-
μένα, καὶ κοιτούσαν βουβά τὸ ἀπελπισμένο παιδί. Μιὰ
μικρούλα ἄρχισε καὶ αὐτὴ νὰ κλαίει, πὺνδες ἔχει ἀπὸ

ποιές δύμησης ποῦχαν ξιπήσει. Ὅμως ἡ μεγαλύτερη εἶπε :

«Ἐλα τώρα, ἡσύχασε, ἐδῶ δὲν κάνει νὰ κλαίμε· γιατί ἡ ἀδερφή Κλάρα μαλώνει, καὶ σὺ δά εἶσαι κ' ἐντελῶς ὀρφανή» — χτύπησε χαϊδευτικά τοὺς ὤμους τῆς Κατινούλας μ' ἀδέξιο χέρι : «Ὅστε δὲν πρέπει νὰ κλαῖς καθόλου. Ἐπὶ τὴν ἔχεις καλὰ θὰ σὲ δώσουν γρήγορα».

«Θὰ μὲ δώσουνε;» Ἡ Κατινούλα σήκωσε τὸ κεφάλι τῆς τρομαγμένη. Τὶ πῆγαινε πάλι νὰ εἰπεῖ αὐτὴ ἡ αὐθέντα :

«Ὅλες δά θὰ μᾶς δώσουν» — ἐξήγησε ἡ μεγαλύτερη. «Μιὰς καὶ θαρρεῖς πὼς θὰ μένουμε ἐδῶ; Θὰ πῶμε σὲ θετοὺς γονιούς. Ἀκουσε ποὺ σοῦ λέω, θὰ αἰγίεις ἀπὸ δῶ γρήγορα. Ὅλοι γυρεύουν τὰ πεντάγρανα, καὶ λέει ἡ Ἀδερφή Κλάρα, πὼς ἔχουν ὅλοι τρέλα γιὰ ταῦτα».

«Στοὺς θετοὺς γονιούς περνάει κανεὶς καλὰ» — εἶπε μὴ ἀπὸ τίς μικρότερες, μὲ ὕψος μικρομεγάλης. «Οἱ θετοὶ γονιοὶ εἶναι πιὸ καλῦτεροι ἀπὸ τὸρφανοτροφεῖο. Ἡ Γιορέτα τοῦ Βοιδᾶ πῆγε καὶ αὐτὴ σὲ θετοὺς γονιούς, καὶ ἀμέσως τῆς ἔδωσαν πολὺ ὥραϊα φορέματα. Ὅλα ἀπὸ τὸ παιδί ποῦχε πεθάνει καὶ στὴν σιδερόδρομο ταξιδιεύει πᾶντοτε δεύτερη θέση. Στοὺς θετοὺς γονιούς τὰ ἔχει κανένας ὅλα, ὅπως στὸ σπίτι του».

«Αἰ—ὄχι καὶ πάντοτε!» εἶπε κοροϊδευτικά ἡ μεγαλύτερη. «Ξέρετε δά — μὲ εἶχαν καὶ μένα δώσει μιὰ φορὰ — καὶ τὰ ξέρω πολὺ καλὰ. Ἀς μοῦ λείπει!»

«Ἀλήθεια, σέχανε δωσμένη καὶ σένα;» Τῶλλα κορίτσια πῆγανε πιὸ κοντὰ τῆς, γιομάτα περιέργεια.

«Ἐἴχα πάει σὲ πολὺ ἀρχοντικὸ σπίτι» — ἀποκριθῆκε ἡ μεγαλύτερη μὲ σοβαρμένο ὕψος. «Ὅλες τοὺς οἱ κῆμαρες ἦταν γεμάτες δελουδένια ἐπιπλά, καὶ εἶχαν πεῖ πὼς ἦθελαν νὰ πάρουν ἓνα ὀρφανὸ κορίτσι, γιὰ νάχει ἡ κόρη τοὺς συντροφιὰ. Κολοκύνθια μὲ τὴν οἰγανὴ! Ἐπρεπε νὰ δουλεύω, καὶ γερά μάλιστα. Τότε ἡ μητέρα μου μὲ πῆρε ἀπὸ κεῖνο τὸ σπίτι, καὶ εἶπε πὼς μπορούσε νὰ μὲ ξαναπάρει πάλι στὸ σπίτι».

«Ὅστε ἔχεις λοιπὸν ἀκόμα μητέρα;» ἔκανε μ' ἀπορία ἡ Κατινούλα.

«Φυσικά, ἔχω μητέρα. Καὶ γιατί νὰ μὴν ἔχω; Θὰ τὸ λές, βέβαια, ἐπειδὴ εἶμαι ἐδῶ μέσα; Ἐδῶ ἔρχονται καὶ ὅταν ἀκόμα ἔχει κανένας γονιούς καὶ δὲν μποροῦν νὰ τοὺν θρέψουν. Καὶ τώρα ἡ μητέρα μου δὲν μπορεῖ πιά νὰ μὲ θρέψει, γιατί εἶναι στὸ νοσοκομεῖο... καὶ ποὺς ξέρει ἂν θὰ βγεῖ πιά ἀπὸ κεῖ μέσα, λέει ὁ γιατρός, μὲ τὰ πλεμόνια ποῦχει!»

Τώρα τρεμούλιαζε λιγάκι καὶ ἡ κοριτσιίστικη φωνή, ποὺ πρωτίτερα εἶχε παρμένα ἓναν τόνον ὑπεροχῆς μπροστὰ στ' ἄλλα κορίτσια. Ἡ μεγαλύτερη εἶχε σιῶψει, καὶ μαδοῦσε πὺς κλωστὲς ἀπὸ τὴν ἀκρὴ τῆς ποδιᾶς τῆς.

«Ἦμουν καὶ ἐγὼ μιὰ φορὰ σ' ἓνα σπίτι» — ἔκανε νὰ τραβήξει τὴν προσοχὴ τῆς παρέας ἓνα ἀπὸ τῶλλα κορίτσια. «Ἐκεῖ νὰ βλέπατε ὑστερότερα! Ἦμουν αὖ σὲ καλοὺς χριστιανούς».

«Θαρρῶ, πὼς σ' ἔστειλαν πάλι πίσω, γιατί ἦσουν τέλεια ἀχρηστη», εἶπε πειραχτικά μιὰ μικρή.

«Ναὶ, βέβαια, τέλεια ἀχρηστη» ἀποκριθῆκε εἰρωνικά ἡ ἄλλη. «Ἐπρεπε νὰ γυρίζω παντοῦ μὲ τὰ φορέματα τοῦ ὀρφανοτροφείου, μὲ τὴν καρετὰ ζακέτα καὶ τὴν καρὲ φούστα, ποὺ ὁ καθένας σὲ καταλάβαι-

νει πὼς εἶσαι ὀρφανή, καὶ τὰγόρια σοῦ τὸ φωνάζουν στὸ δρόμο ἀπὸ πίσω, καθὼς πηγαίνεις. Καὶ τότε μοῦ-πανε πὼς εἶμαι φαντασμένη καὶ ἀδερσική, γιατί δὲν ἤθελα. Ὅμως ἦταν μονάχα φιλόγυροι, καὶ δὲν ἤθελαν νὰ μοῦ δώσουν ἄλλο φόρεμα. Καὶ εἶπαν μάλιστα πὼς τοὺς ἔκλεψα κιόλα· ὅμως δὲν ἦτανε παρὰ μιὰ ἀκορίτσα ἀπὸ λουκάνικο, ἐπειδὴ πεινούσα, καὶ ἔπρεπε νὰ κάθομαι μὲς στὸ μαγερεῖο, καὶ νὰ ἐτοιμάζω γρομάκια μὲ μαρμελάδα, καὶ ἐγὼ μὴτε νὰ δοκιμάζω μὰ αὐτοὶ εἶχανε τὰ ντουλάπια τοὺς γεμάτα βούτυρα, λουκάνικα καὶ χοιρομέρια. Καὶ μὲ εἶχανε μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ τοὺς δουλεύω, γιατί ἡ κυρὰ τοῦ σπιτιοῦ ἦταν ἀχρηστη».

«Ναὶ, καμιά φορὰ περνάει κανεὶς ἄσκιμα στοὺς θετοὺς γονιούς;» ἀναστέναν τὰ παιδιά.

«Τότε τόχω καλῦτερα νὰ μένω ἐδῶ», εἶπε φοβισμένη ἡ Κατινούλα.

«Δὲν μπορεῖς, ἐδῶ δὲν κρατοῦνε κανένα».

«Κι οὔτε πρέπει νάνησυχγεις καθόλου» — τῆς εἶπε ἡ μεγαλύτερη ξαναχτυπώντας τὴν πάλι χαϊδευτικά στὴς πλάτες. «Ἐπὶ εἶσαι τέλεια ὀρφανή, αὐτὲς τὴν ἔχουν πάντοτε καλὰ. Κοίταξε νὰ ἰδεῖς; ἐοῦ θὰ πᾶς σὲ σπίτι, ὅπου θάχει πεθάνει κανένα παιδί, ἢ ποὺ θέλουν παιδί, καὶ δὲν ἔχουν».

«Τότε θὰ μπορεῖς νὰ κάθῃσαι σὲ ὥραϊες κῆμαρες, καὶ θάχεις παιχνίδια καὶ κοῦκλες».

«Κ' ἴσως καὶ κοινιλόσπιτο».

«Καὶ τὸ καλοκαίρι θὰ πηγαίνεις μαζί στὴν ἐξοχή».

«Καὶ θάχεις πάλι μητέρα ποὺ θὰ σ' ἀγαπάει, σταγῶσαι, μιὰ σωστὴ μητέρα πάλι».

Μιλοῦσαν ὅλες μαζί, τὰ μάτια τοὺς ἔλαμπαν, ἓνας ὄνειρεμένος παράδεισος εἶχε σηκωθεῖ μπροστὰ τοὺς, ζεστός, φωτεινός, γεμιστός ἥλιο· μιὰ γλυκειὰ παιδικὴ πατρὶδα...

Μιὰ γυναῖκα φωνὴ ἀκούστηκε μέσα στὸ θάλαμο : «Κατινούλα ! Σὲ γυρεύουν στὸ γραφεῖο...» Στὴν πόρτα στεκόταν ἡ Ἀδερφή Κλάρα, καὶ χτυποῦσε τὰ χέρια τῆς τῶνα μὲ τῶλο : «Ἐλα, κάνε γρήγορα, Κατινούλα».

«Μάλιστα, ἀμέσως!» Ἡ Κατινούλα ξαφνίστηκε. Στὸ γραφεῖο; Κιόλας ! Εἶχε ρθεῖ λοιπὸν ἡ μητέρα ποῦθελε τὴν ἀγαπήσει, ἢ καινούργια τῆς ἡ μητέρα : Πετάρηκε μὲμιας, καὶ ἔτρεξε πρὸς τὸ μέρος τῆς Κλάρας...

«Κοιμάται μικρὴ ναι μονάχα», εἶπε ἡ Κυρία· μιὰ πολὺ καλοβαλμένη καὶ εὐγενικὰ κυρία, μ' ἓνα μακρὸν πινακοῦρι ἀπὸ ἀστραχάν καὶ μὲ πλούσια φτερά στὸ καπέλλο τῆς. Κρατοῦσε τὰ χρυσὰ τῆς φασαμὰν μπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια τῆς, καὶ κοίταξε καλὰ καλὰ τὴν Κατινούλα ἀπὸ τὴν κορφὴ ὡς τὰ νύχια, σὰν κατὰ ποὺ εἶναι κανεὶς νὰ τὸ φωνίσει. «Εἶναι γερή»

«Πολὺ γερή», τὴν ἐβεβαίωσε ἡ Κλάρα.

«Γιατί, ὅλα καὶ ὅλα, μὰ δὲν μπορῶ νὰ ὑποφέρω ἀχρηστο παιδί μὲς στὸ σπίτι, ποὺ νὰ παίρνει κανεὶς τὸ κεφάλι μὲ τὴ γκρίνια του. Κ' οἱ γονιοὶ τῆς — εἶναι ἀπὸ ἀνθρώπους καθὼς πρέπει;.. Ναί;.. Γιατί εἶναι φοβερὸ νάχει κανὰ συγγενολόγι, ἀνθρώπους ποὺ νάχουν κάνει στὴ φυλακὴ, καὶ νάχονται κανεὶς στὸ σπίτι κάθε τρεῖς καὶ λίγο... αὐτὸ νὰ μοῦ λείπει !

Πρέπει κανείς να προσέχει πολύ με τέτοιο είδος ανθρώπους!»

«Η Κλάρα την καθησύχασε: «Δέν έχει κανένα δικό της».

«Αυτό ναι και το καλύτερο», είπε η κυρία, — «αυτό μάρεσει, που είναι τέλεια όρασή. Πολύ καλά, τότε θα την πάρω... Και θασαι πάντοτε φρόνημη και υπέκουη;» Για πρώτη φορά είχε γυρίσει να μιλήσει στην Κατινούλα.

«Όμως η Κατινούλα πήγε και κρύφτηκε πίσω από την Άδερχη Κλάρα, και δε ναποκρινότανε λέξη.

«Μπά, είσαι λοιπόν ναζιάρια, και δε μιλάς;» είπε η κυρία, «πρέπει να το κόψεις αυτό το συνήθιο. Τα παιδιά που δε μιλούνε είναι άνημπορο».

«Θά συνήθισαι μια χαρά», έκανε μια άλλη γυναίκα που'γεν έρδει μαζί με την καλοντυμένη κυρία.

«Ναι, αυτό πρέπει, παρακαλώ πολύ — έλα, δός μου το χέρι! θασαι φρόνημη; Πές μου: Ναι, κυρία Λεμπέργερ θά με λές».

«Έλα, χάνε όπως σου λέει η κυρία, Κατινούλα». Η Άδερχη Κλάρα την έσπρωξε σχεδόν με δία μπρός στην καινούργια της μαριά. Και τα δόντα, τρεμάμενα παιδιάστικα δαχτυλάκια βρόδηναν μέσα σ' ένα ψυχρό, μεγάλο χέρι.

«Ναι, μοιάζει λιγάκι μικρή, και σά φοβισμένη, τόνισε, έλεγε η Κυρία Λεμπέργερ στη φιλενάδα της, όταν βρόδηναν έξω: «Όμως το παιδί, θά μπορεί να το ποσέγει, όταν θά λείψουμε απ' το σπίτι — και γι αυτό μονάχα την θέλω: για να μπορώ να θγαίνω πάλι έξω με τον άντρα μου. Και καταλαβαίνεις, σάν είναι πεντάφραξη, δέν έχει να σου μπαίνει κανένας στη μέση, αν την βάλεις και να δουλέψει κομματάκι. Όσο για να ποσέγει δά το παιδί, είναι αρκετά μεγάλη κι όπως και νάναι, πάντοτε φτηνότερα έρχεται, παρά να πάσει κανένας νταντά».

Κ' η καινούργια υπερία της Κατινούλας καινούδσε το κεφάλι της εὐχαριστήμενη.

ΔΗΡΟΘΕΑ ΓΚΕΜΠΛΕΡ

ΑΙΣΘΗΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΙΧΤΡΟΙ ΕΡΩΤΕΣ

Μια Γυναίκα, ο Άντρας της κι ο Τρίτος. Η υπόθεση είναι κοινή, πάρα πολύ κοινή και στη Ζωή και στην Τέχνη. Είναι μάλιστα τόσο συνειδημένη, και την ξεμεταλλεύτηκε το σύγχρονο θέατρο με τόσο μονοτονία, ώστε η δυστυχία της, όσο κι αν είναι οδυνηρή, δε μās φαίνεται πιά οίχτρη, απλά μόνο θλιβερή. Και η λύση του Τζακόζα δέν έχει πλoτε το εξαιρετικά τραγικό, είναι η πρὸ συνειδημένη. Η Γυναίκα, ο Άντρας της και ο Τρίτος στο έργο του έχουν και οι τρεις εὐγενικούς, τίμιους χαρακτήρες. Ο Άντρας ζει μ' ένα σκοπό στη ζωή του, την αφοσίωσή του, τη λατρεία του στη γυναίκα και στο παιδί του. Γι' αυτούς δουλεύει με τόσο πάθος. Έκείνη κι ο Τρίτος αγαπήθηκαν εὐκαιρινά. Μόνο η Άγάπη τους έριξε στην απάτη, που συναισθάνονται την απώλειά της, ἀλλ' είναι αδύναμοι, δε μπορούν να σπάσουν κάθε δεσμό

για να ζήσουν περήφανα, ελεύθερα την Άγάπη τους. Είναι από τους Άγνους, που ποτέ όμως δε νικούν. Δέν έχουν και τη δύναμη να μὴν αφήσουν το μυστικό τους να φανερωθεί. Ο Άντρας το μαντεύει, το ξέρει. Ο Τρίτος πρέπει να φύγει, προτείνει στη Γυναίκα, την ικετεύει να τον ακολουθήσει. Μα εκείνη και πάλι δε θά μπορείσει. Σκέπτεται το παιδί της. Δε μπορεί να τὸ εγκαταλείψει. Είναι πλασμένη για το σπίτι, για την οικογένειά της. Κι ο Άντρας, που την αφήσε λεύτερη να φύγει, όταν την ξαναβρίσκει στο σπίτι, δέχεται να την κρατήσει. Θά ζήσουν πιά χωρισμένοι, ἀλλ' ἐνωμένοι για το παιδί.

Ο Τζακόζα θέλησε να ζωγραφίσει μιὰ εικόνα της Ζωής. Μόνον άόριστα, με πολλή τέχνη, χωρίς καθόλου να την επιβάλλει, άφίνει να μαντευτεί και η αποίδησή του. Όπως όλοι οι συντηρητικοί αυτή τη λύση θεωρεί, χωρίς καν συζήτηση, όχι μόνο για το δράμα του, γιατί είναι σύμφωνη με τους χαρακτήρες του, αλλά γενικά για τη ζωή, τη μόνη συμφέρουσα, τη μόνη καλή. Δε θέλει την επανάσταση του ατόμου. Δέν τὸν πληγώνει η φοίξη μιας τέτοιας θυσίας για το παιδί, η ιδέα ότι δε μπορεί να δημιουργήσει παρά μια ζωή μαρτυρική σάν κόλαση, πὸς πιθανόν αἰώμα και για το παιδί να είναι βλαμένη η ἀτιμωσύνη μέσα στο χαλασμένο σπίτι, δε θεωρεί το παιδί δεσμιό άνηπόφορο, ἀλλ' ἀπολύτρωση. Προτιμά το μπάλομα από την κατάρστροφή για την άναδημιουργία.

Όσο κοινή κι αν είναι όμως η υπόθεση, κοινή κ' η εξέλιξή της, χωρίς καμιά έμπνευση πρωτότυπη ή καινούρια, ο Τζακόζα κατάρσωσε να τη δραματοποιήσει με τόσο πολλή τέχνη, να την αίστανθεί βαθιά και να την ανταποδώσει τόσο ζωντανά κι αληθινά και με τόσο ένότητα, ώστε οι «Οίχτροι Έρωτες» εὐχώνονται άρκετά πάνω από τα κοινά έργα. Είναι έργο θεατρικό, με πολλή δοσση, πάντοτε έσωτερική, τη δημιουργεί η έσωτερική ανάγκη κ' εξέλιξη, χωρίς να τη σποάχνει ούτε στιγμή καμιά διασπέρση ή αἰθαλοτή επέμβαση, είναι έργο πολύ λιτά θεατρικό, σφιχτογραμμένο, χωρίς καμιά περιττολογία, και σύγχρονα πολύ πρωϊατικό. Τα πρόσωπά του είναι πολύ σωστά ψυχολογημένα, ζών.

Οι «Οίχτροι Έρωτες» είναι από τα έργα που πρέπει να διαλέγει το θέατρο του Ώδείου. Έχει αξία, η παράστασή του είναι φιλολογική, είναι έργο συντηρητικό και είναι σύμφωνο με το πνεύμα της Διεθνούς του Θεάτρου, το παρουσιασμά του δέν άπαιτεί πρωτότυπη δημιουργία. Από τὸν ήθοποιό δε ζητά έμπνευση, ἀλλά πολύ φρεσκότητα, αίσθημα και κατανόηση του ζωντανού Έγώ.

Και το θέατρο του Ώδείου έδωσε, όπως κάθε φορά που μένει στὰ όρια του έαυτού του, μια παράσταση αν ήγνι τέλεια, σχετικά πολύ καλή, εμφάνισε ένα σύνολο όχι στερεοποιημένο άκόμα, ἀλλά που όλοένα σηματούζεται, το σύνολο, που τόσο λείπει απ' όλα τίτλα μας θέατρα και που είναι η πρώτη βάση για την ποδοδο.

Ο κ. Δεσποίνης (Τούλιος Σαρόνης, ο Άντρας), έπαιξε μερικά στιγμιές με εξαιρετική δύναμη. Του λείπει όκδια, αγέλην έντελώς κάτρια εξωτερική λεπτότητα, καμιά άπλοάστη ένένεια στις τρώτσες, και η απάντησή του στο μικρό άστοχό δέν πέρασε υπερβολικά η έλλειψη αυτή κάθε εξέλιξης. Βίαια